

Persdossier

De tijd van de boetiek

Van marktkraam tot eBay

Tentoonstelling

van 27 januari tot en met 18 oktober 2009
georganiseerd door de Fondation pour l'Architecture
in samenwerking met
de Archives d'Architecture Moderne
in Brussel

**Tentoonstellingsmakers
Maurice Culot en Anne-Marie Pirlot**

De Tentoonstelling

Het winkelraam maakt deel uit van het meest constante en alledaagse decor in ons leven van alledag: de straat. De tentoonstelling is een vervolg op het succesvolle "De Keuken, een levenswijze" dat in 2006-2007 georganiseerd werd. Ze voert de bezoeker mee in een unieke ervaring van window shopping. Hij/zij kan rondwandelen tussen reconstructies op ware grootte van winkelramen in Empire- of Victoriaanse stijl, tot de meest stoutmoedige hedendaagse constructies. Doorheen de geschiedenis van de voorpui defileert ook de geschiedenis van een maatschappij.

We zien de overgang van een tijdperk waar de winkel gereserveerd is voor een elite en het aanbod louter aan de vraag voldoet, naar de consumptiemaatschappij waar producten meteen verouderd zijn. Winkels installeren zich in overdekte passages, vervolgens in warenhuizen en tenslotte in shoppingcentra. Klanten zien de overgang van marmer en hout naar steeds meer geavanceerde materialen: verchromd metaal, aluminium, glazen vloeren, etc. Het etalageconcept evolueert dankzij de verschijning van de lichttechniek, de etalageleer en de grafiek; van een louter opeenhopen van producten naar gekunstelde ensceneringen. De veranderingen corresponderen met de evolutie van verkoopsmethodes, trends, invloeden van de televisie en de lifestyle. De voorpui heeft ook een plaats in de grote kunstbewegingen: van de art nouveau, art deco, het modernisme, tot de conceptuele kunst, om uiteindelijk zelf een kunstwerk te worden. Er komen expliciete of uitgepuurde voorpuien aan bod, etalages in de kunst, de film en de muziek, alsook de specifieke aanpak van verschillende landen zoals Frankrijk, Duitsland, de Verenigde Staten...

De Fondation pour l'Architecture heeft als doel de Belgische architectuur en vormgeving in de schijnwerpers te brengen, om zo het publiek te sensibiliseren voor het Belgisch patrimonium, naast een paar belangrijke internationale realisaties op gebied van architectuur en design. In 2006 was de tentoonstelling "De keuken, een levenswijze" een succesvolle ervaring, met als onderwerp de evolutie van de keuken van het einde van de 19de eeuw tot op heden. Aan de hand van reconstructies op ware grootte van keukeninrichtingen kon de bezoeker terugkijken op vroegere concepties en nieuwe projecten van keukens. De tentoonstelling "De tijd van de boetiek" ligt in dezelfde lijn. Men wandelt doorheen reconstructies van winkels, waarvan de interieurs zijn ingericht met originele documenten uit de collecties van de Archives d'Architecture Moderne (AAM). Op die manier worden niet alleen de schatten uitgehaald, maar heeft de bezoeker de kans om de artistieke inventiviteit van architecten en designers te zien aan de hand van tekeningen, aquarellen, schetsen, diverse ontwerpen en plannen.

Doorheen de geschiedenis van het winkelraam komen de veranderingen van een maatschappij aan bod. Het historisch belang van de Belgische architectuur blijkt voor sommige aspecten minder bekend te zijn. De vormgeving van de boetiek als experimenteel domein voor architecturale ontwerpen, is een unieke gelegenheid om het publiek te bereiken aan de hand van een heel toegankelijk onderwerp, zonder het wetenschappelijk aspect ter zijde te laten.

De rijke collecties van de Archives d'Architecture Moderne, die over meer dan één miljoen documenten beschikken, zorgen ervoor dat de tentoonstelling grondig geïllustreerd wordt. Deze tentoonstelling loopt van 27 januari tot en met 18 oktober 2009 en oogt het veelzijdig karakter van het boetiekdesign aan te tonen door een sfeervol scenografisch concept, waarin klassieke architecten en kunstenaars zoals

Eugène Atget, Pierre Barbe, Albert Bontridder, Victor Bourgeois, Renaat Braem, Paul Hamesse, Paul Hankar, Charles Van Nueten en Frank Lloyd Wright, getoond worden.

De hedendaagse periode wordt vertegenwoordigd door werken van Christian Biecher, Christian Girard, Moatti & Rivière, Andrée Putman, Ron Arad, Thomas Heatherwick, Olivier Lempereur, Lhoas & Lhoas en Christophe Coppens, en andere bekende ontwerpers die voor Fauchon, de Pierre Hermé chocolades, Longchamp, Givenchy, Eataly, enz, werken. De tentoonstelling eindigt op een poëtische noot over de virtuele winkelraam: eBay.

De nadruk wordt gelegd op België, doch komt de specifieke aanpak van landen zoals Frankrijk, Duitsland, Engeland en de Verenigde Staten ook in de kijker. Er wordt tevens grote aandacht besteed aan de authenticiteit van de documenten, dankzij de kostbare bron van de verzamelingen van de Archives d'Architecture Moderne.

De tentoonstelling beperkt zich echter niet tot de architectuur van boetieks, maar toont expliciet de plaats aan van de voorpui in de grote kunstbewegingen: de art nouveau, art deco, modernisme, de conceptuele kunst, om uiteindelijk zelf een kunstwerk te worden. De doelstelling is een intense samenwerking thematiseren tussen kunstenaars en architecten. De tentoonstelling eindigt met het vervagen van de laatste commerciële conventies aan de hand van voorpuien die werden ontworpen door belangrijke kunstenaars, waarin ze met licht, kleur en transparantie spelen. De etalage blijkt aldus een manifest van de hedendaagse kunst te zijn. Maar terwijl de etalage een steeds grotere oppervlakte inneemt in het straatbeeld, doet zich tegelijkertijd een andere tendens voor. Op de televisie en het computerscherm wordt de etalage virtueel, dankzij teleshopping en het online shoppen, dit laatste dankzij de medewerking met eBay.

Chronologie van de tentoonstelling

- **In den beginne waren er de marktkraampjes**
Van Pompeï tot de 18de eeuw
- **1800 : de eerste stappen van de moderne boetiek**
De geboorte van de moderne boetiek in Parijs tijdens het *Premier Empire*
- **1830 : Winkelen onder een dak: de uitvinding van de galerij of de overdekte passage**
De ideale winkelstraat of de eindeloze voorpui: van de Koninginnegalerij tot de Louizagalerij en de hedendaagse shoppingcentra
- **1850 : In het Paradijs voor de Vrouw**
De uitvinding van het grootwarenhuis: L'Innovation, Old England, Le Grand Bazar,...
- **1900 : De vitrine als boodschapper van de art nouveau**
Rond de figuur van Paul Hankar, de Brusselse meester van de *Modern Style* boetiek
- **1910 : Na de art nouveau**
Terugkeer naar het classicisme en de Angelsaksische invloeden

- **1920-1940: luxe en weelde, de boetiek als bevestiging van een nieuwe beschaving**

De boetiek tijdens de *Années Folles*, het ontstaan van de moderne voorpui, de invloed van de vrouwen en van de avant-garde in de kunst...

- **Van 1950 tot vandaag : Van de voorpui naar de showroom en tot de virtuele voorpui met eBay**

Vijftig jaar evolutie van de boetiek, van de na-oorlogse “totaal zicht” van het winkelraam, naar het gecodificeerd universum van de hedendaagse luxewinkels tot de boetiek als meeste gedurfde architecturaal onderzoeksveld.

Thematische afdelingen

- ❖ De technieken van de voorpui, het metaal en het glas
- ❖ De surrealistische fascinatie voor voorpuien en weerspiegelingen
- ❖ Expliciete voorpuien / de uithangborden
- ❖ Bijzondere voorpuien
- ❖ Voorpuien ‘s nachts en overdag
- ❖ De voorpui in de kunst, de bioscoop en de muziek

Reconstructies

Reconstructies op ware grootte van belangrijke voorpuien (sommige ook met handelsruimte achter de voorpui), van het eind van de 19de eeuw tot vandaag, zoals een café, een platenwinkel en boekhandel uit 1930 (voorpui van Pierre Barbe), een kledingzaak, de winkel Habana van Henry Van de Velde met reclames van de architect, het kapsalon van Antoine Pompe met het originele glas-in-lood, enz. Zowel in de winkels als in de overdekte galerij worden foto's en tekeningen voorgesteld van bekende winkels, passages en grootwarenhuizen. Een ruimte is gewijd aan specifieke Belgische voorbeelden van winkels, die ten tijde al dan niet uitgevoerd werden of nog bestaan. Op de eerste verdieping vindt men een winkelraam ontworpen voor Olivetti op het einde van de jaren 50 en een boetiek bestemd voor huishoudapparatuur van de Amerikaanse firma Rival uit de jaren 60.

Een kijk op drie Belgische talenten

Christophe Coppens, Pablo & Pierre Lhoas en Olivier Lempereur
voorgesteld door Lise Coirier

Tekst in bijlage

eBay - de winkel van nu en van de toekomst

Sinds de oprichting in september 1995, is eBay uitgegroeid tot één van de grootste shops wereldwijd. De grootste online shop wel te verstaan. eBay is de grootste online handelsplaats ter wereld voor de verkoop van objecten en diensten. Elke dag worden op de site ettelijke miljoenen objecten te koop aangeboden in duizenden verschillende categorieën. Op eBay vind je vrijwel alles terug: van collectors items (antiek, poppen, zeldzame en oude boeken, etc...) tot meer alledaagse spullen zoals auto's, kleren, CD's, computers, gereedschap, babyspullen, etc...). Kopers kunnen objecten aanschaffen via een veiling of tegen een vaste prijs met de functie 'Nu kopen'. Overal ter wereld kopen en verkopen mensen objecten op eBay. Vandaag de dag bestaat de eBay-community uit meer dan honderd miljoen geregistreerde gebruikers. Omdat internauten wereldwijd het meeste tijd doorbrengen op de verschillende sites groeide eBay uit tot de populairste winkelsite op het wereldwijde web.

Fotogalerij: "Het winkelraam als representatiewijze"

Op het einde van het parcours van de tentoonstelling, wordt plaats gemaakt voor een foto-galerij waar tien fotografen van de Brusselse studio Contraste, geleid door Nicolas Van Brande, aan meewerken. Sinds het voorjaar 2008 werd aan de leerlingen de opdracht gegeven op zoek te gaan naar winkels in België en hun eigen visie weer te geven door een persoonlijk project te ontwikkelen. Het resultaat is indrukwekkend en wordt geïntegreerd in het project van "De tijd van de boetiek", in een aparte ruimte op de eerste verdieping.

Dossier in bijlage

Uitgenodigde fotograaf : Luc Boegly

"De visie van Luc Boegly is die van de wandelaar. Voor zijn blik neemt het reële een kunstmatig uitzicht van een leeg decor aan en doet het de denkbeeldige herinnering herleven aan een stad die onverwachts door de inwoners verlaten werd, zoals sommige precolumbiaanse steden. De achtergelaten stad is voor iedereen en voor niemand. De nacht dramatiseert alles, want de schaduw is de plaats waar alles mogelijk is; een onder een straatlantaarn geparkeerde wagen wekt achterdocht op, een verlicht venster wanneer alles slaapt is onvermijdelijk het teken van een of ander familiedrama. De nacht brengt een omkering van waarden teweeg, in alle betekenissen van het woord; wat overdag in de schaduw lag, wordt verlicht, en wint aan nieuw belang. De foto opname met technische kamer bespaart ons van geen enkel detail dat zich de eerste rol toeëigent, terwijl de massa van belangrijke elementen door de duisternis opgeslokt wordt. Topfotograaf Luc Boegly bespiedt het komen en gaan van de tijdelijke hoofdrolspelers die onder het vuur liggen van de stedelijke verlichting."

vertaald naar uittreksel uit tekst van J.-C. Fleury

Uitgenodigde kunstenaar: Raphael Vicenzi aka My Dead Pony

Raphaël Vicenzi (born in Charleroi in 1972, lives and works in Brussels), aka My Dead Pony is a self-taught illustrator. His approach is therefore very personal and mixes digital media, watercolour and furious doodles.

If at first the illustration seems fresh and light, a darker, more provocative undertone emerges afterward. His style remains accessible and clients like Graniph, String Republic or Ride Snowboard have understood this. His works have been published in magazines like Computer Arts, Advanced Photoshop, Rockpile, Idea Design as well as in books about contemporary illustration like Illusive 2, Zeixs Illustration and Fashion Wonderland.

He currently works and lives with his wife and child in Brussels, Belgium.

My Dead Pony is represented by Colagene, illustration clinic, and Alabama.

Catalogus

« De Tijd van de Boetiek. Van marktkraam tot eBay »

Teksten van Maurice Culot

Reeks « Vierkantjes AAM »

AAM uitgeverij, Brussel

Prijs: 12 €

Praktische informatie

TEL : +32 (0)2/ 642 24 80

Data van de tentoonstelling

van 27 januari tot en met 18 oktober 2009

Plaats van de tentoonstelling

CIVA - Fondation pour l'Architecture

Kluisstraat 55

B - 1050 Brussel

www.fondationpouurlarchitecture.be

info@fondationpouurlarchitecture.be

Ontwerpers van de tentoonstelling

De Fondation pour l'Architecture & de Archives d'Architecture Moderne
onder leiding van Maurice Culot

Openingsuren

Van maandag tot en met vrijdag 12:00 > 18:00

Zaterdag en zondag 10:30 > 18:00

Prijs

Ticket volwassene: € 6,00

Vermindering: € 4,00 voor architecten, leerkrachten, senioren

€ 2,00 studenten, werkzoekenden, vipo

Gratis >> -12 jaar

Rondleidingen

Groepen & scholen (max 25 pers / groep)

€ 60.00 (week-end en nocturne € 70,00)

Pers

Christine de Schaetzen

Fondation pour l'Architecture

Kluisstraat 55 - 1050 Brussel

tel: +32 (0)2 642 24 75

gsm: +32 (0)478 44 39 34

e-mail: chris.deschaetzen@gmail.com

De digitale versie van de teksten van de tentoonstelling en de afbeeldingen voor de pers zijn verkrijgbaar op aanvraag.

© AAM

Onze Partners

De tentoonstelling “De Tijd van de Boetiek. Van marktkraam tot eBay » wordt gesteund door

Atrium • Beci • Brussels Hoofdstedelijk Gewest • Brussels Louise • Commerce Design Brussels • Commission communautaire française • Communauté française de Belgique • Concepts & Tendances • Contraste • eBay Belgium • eBay International AG • FM Brussel • Fondation Philippe Rotthier pour l’Architecture • Galeria Inno • Gemeente Elsene • Léon Eeckman art insurance • Levis • Longchamp Paris • Modo Bruxellae • Nationale Loterij • Pro Materia • Redevco • Trade Mart Brussels • UCM • Vizzion Architects • Vizzion Europe